

УДК 330.341:332.12

Сундук А.М.*

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ КОНВЕРГЕНЦІЇ МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ УКРАЇНИ ВІДПОВІДНО ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ

Початок ХХІ століття визначається зростанням міжнародної конкуренції між державами і регіонами, приватними підприємствами, організаціями, установами, а також індивідами. З кожним роком ця конкуренція загострюється і набуває нових форм і ознак. Одним з шляхів збереження власного потенціалу у складних умовах, а також його примноження, є реалізація політики об'єднання декількох суб'єктів. Поряд з приватними компаніями, держави також приймають активну участь у цих процесах, об'єднуючись у різноманітні союзи, регіональні формування, інші угруповання.

Україна, як незалежна держава і суб'єкт міжнародних відносин, прагне зміцнити свій потенціал та удосконалити існуючу систему, інтегруючись до Європейського Союзу. Маючи власну, відносно невелику історію незалежності, вона має вагомі здобутки, моменти економічної стабільності і прориву, однак, на жаль, і роки катастрофічного падіння основних показників розвитку, життєвого рівня населення. Особливо несприятливо на розвиткові соціально-економічної сфери держави позначилася остання світова фінансово-економічна криза. Однак, не зважаючи на існуючі проблеми і перспективи, держава дотримується європейських пріоритетів.

Відповідно до обраного шляху інтеграції, держава повинна орієнтуватися на систему показників, які б формували уявлення щодо того, наскільки вона відповідає встановленим загальноєвропейським нормам у різних сферах. Роль подібних можуть виконувати Маастрихтські критерії, які є своєрідними стандартами фінансово-економічного розвитку країни і є обов'язковими для всіх держав ЄС.

По відношенню до вітчизняних реалій роль цих критеріїв може полягати у наступному. По-перше, вони можуть виступати в якості орієнтирів "європейської відповідності" фінансово-економічних засад розвитку України. Всі країни ЄС намагаються відповідати цим параметрам, які торкаються фінансової, економічної сфер. Україна, яка формує наміри інтеграції до ЄС, повинна хоча б намагатися відповідати цим критеріям і реалізовувати власну політику на засадах зближення параметрів внутрішніх показників із загальноєвропейськими стандартами. Для прискорення досягнення Україною мети інтеграції до Союзу важливим є забезпечення конвергенції її основних показників відповідно до встановлених критеріїв.

По-друге, вони можуть бути корисними для внутрішнього використання як показники стабільності. При розробці державного бюджету, показників інфляції, курсової політики, засад розвитку НБУ, можна орієнтуватися на визначені загальноєвропейські норми. Якщо не вдається їх швидко реалізувати, то можливо це досягти протягом певного періоду (років).

По-третє, за умов реалізації кризового сценарію, вони можуть виступати своєрідними "маяками стабільності", а їх дотримання – запорукою виведення країни з кризового стану.

* кандидат економічних наук, старший науковий співробітник Інституту екології економіки і права

Таким чином, не треба шукати орієнтири подолання кризи – просто необхідно вийти на рівень, встановлений Маастрихтською угодою.

Для реалізації можливих шляхів використання критеріїв необхідна чітка державна позиція, так як цей процес передбачає впровадження системних заходів у різних сферах розвитку. Потрібне законодавче забезпечення, політична воля, єдність центру і регіональної влади, наявність програми дій щодо етапів реалізації відповідної стратегії та ін.

Однак, не зважаючи на перспективність євроінтеграції та реалізації політики конвергенції, перед Україною є ряд проблем, які їй можуть заважати в цьому питанні. Основними серед них є наступні: 1. Відсутність, стратегічних зрушень України в напрямі інтеграції до ЄС (при декларуванні цього напрямку у політичній, фінансово-економічній та ін. площинах). Якщо переважна більшість постсоціалістичних країн вже вступили до цієї організації, то Україна не позиціонує себе як реального кандидата на вступ. 2. Слабкий перебіг соціально-економічних реформ, відсутність необхідних структурних зрушень. Реформи проводяться, однак, вони не впливають суттєво на якісні і кількісні параметри соціально-економічного розвитку. 3. Не розроблена чітка система досягнення європейських параметрів різними секторами економіки. 4. Низький рівень адаптації особливостей вітчизняного розвитку до європейських. Українська соціально-економічна система переважно зберігає риси та особливості, успадковані від колишньої держава, а набуті за часів незалежності, поряд із позитивними рисами, не дають змоги державі інтегруватися до ЄС. 5. Відсутність єдиної позиції і політична диференціація в питанні щодо інтеграції до ЄС. Кожна політична партія закликає до діаметрально протилежних шляхів розвитку – від інтеграції з РФ до такої ж, але з ЄС. Такі позиції не сприяють формуванню єдиної державної позиції щодо напрямів інтеграції.

З метою поліпшення ситуації процесу інтеграції та зближення необхідно реалізувати системний підхід, зміст якого полягає у одночасних змінах у базових секторах економіки на основі вітчизняних стратегій розвитку, в т.ч. і конвергенційних.